

Éditions Fra

Elsa Aids

Přípravy na všechno

se otázka, za kolik prodávat umění. Správná odpověď je jen jedna: čekat a nejit pod cenu.

Když stranou ostatních poprvé v životě ochutnávám avokádovou pomazánku, má hostitelka poznamená: „Víš, že kočky mají jen omezenou inteligenci? Já to donedávna nevěděla.“

Rád bych prožil nějaký příběh, ale nakonec zaujímám takový pohled na svět, jaký se naskytne. Dneska je omezený, plný mimoběžných vzpomínek. Ráno jsem nakoupil v Žabce a tím se můj kontakt s okolím uzavřel.

Děšť a šero vytrvale tlačí den ke konci, pomalu začíná večer. Zatímco zametám rozhrabaný kočkolit, z vedlejšího bytu se ozývá televize. Soused je pryč a jeho macatá partnerka si pustila seriál. Repliky herců snadno prochází tenkou stěnou pokoje. Když vedle souloží, jsou slyšet nejen nárazy postele o zeď, ale i slova, která si při tom říkají.

Ještě tenčí byly stěny v podkrovních místnostech rezidenčního domu, kde jsem se v ateliéru své příští ženy schovával před rodinou.

V chátrající budově bývalé čokoládovny se dalo i přespávat. Vykližené kanceláře s malými okny těsně pod stropem oddělovaly příčky z plechových profilů – z matrace v rohu podlahy jsem mohl odvedle zaslechnout i tiché říhnutí. Uprostřed noci, s prázdnou hlavou a popelníkem na klíně, jsem se snažil zbytečně nehýbat, abych nešustil spacákem.

Vidím sám sebe, s jakou opatrností tam ve stoje močím do plastové lahve, aby v sousední kóji nebylo nic slyšet. Budovu čeká zbourání a jediný funkční

záchod je ve spodním patře. Potkávat na chodbě další umělce mi není příjemné, a už vůbec ne, když mám v ruce kartáček na zuby, toaletní papír nebo špinavé ponožky. Proto se umývám pozdě v noci, v ženské sprše, kde teče vlažná voda. Je mi třicet pět a v batohu nosím kromě nabíječky, hřebenu, lžice a oblečení na několik dní čím dál víc léků a krémů na kožní potíže.

Stěhování a nouzové přespávání mě poučily o jedné věci: levné bydlení má tenké stěny. Jeho cena souvisí s kvalitou izolace.

Dokud jsem žil za městem, každé ráno se deset minut před šestou těsně nad mojí hlavou ozvalo pípnutí mikrovlnné trouby a potom minuta hučení. To si majitel pneuservisu, kterému patřila druhá půlka domu a jehož podnikání se z provozovny v přístavbě šířilo do okolí jako živelná skládka, ohříval vodu na instantní kávu. Stěna mezi našimi byty byla z dutých cihel postavených na výšku – s nulovou schopností pohlcovat zvuk.

Rozespale jsem poslouchal cinkání lžičky v souseďově hrnku, počítal obratle na zádech své ženy a cítil se jako kráva se splasklým vemenem. Zpátky se na oplátku nesly zvuky mého neforemného rodinného života, o kterých jsem věděl, že zdí procházejí, jako by tam nebyla.

Kromě mikrovlnky bývaly z druhé strany slyšet ranní a večerní zprávy, nadávky nebo různá osamocaná slova, kašel a někdy také tlumený ženský hlas.

Přes týden si přezouvač pneumatik vystačil sám, ale o víkendech míval návštěvy. V plánu měl vždycky to samé: společné vaření pod jeho dohledem, oddech v obýváku na kanapi, kde si po chvíli hekání hlasitě ulevil, mytí nádobí, praní a nakonec procházku kolem

silnice. Větší část toho pravidelného programu jsem mohl poslouchat přes zeď. Neznělo to příliš lákavě, ale ani moc odpudivě.

Všechny ty povadlé mámy – nejspíš rozvedené a s odrostlými potomky – mluvily polohlasem a nikdy nezůstávaly přes noc. Když jsem myl auto na vyasfaltovaném plácku před garáží, vycházely na zahradu se škopkem mokrého prádla a míjely mě se smířeným úsměvem.

Opravujeme plot za domem.

Mrholí, stojíme v mazlavém bahně
a natloukáme latě.

Zplihlá tráva leží na rozmoklé zemi jako krajkoví
a lemují hromadu starých pneumatik.

Kouříme a povídáme si.

Ženská je spotřební zboží, říká mně soused,
tak to беру já.

Od severu se blíží deštový mrak
a rychle se ochlazuje.

Když sklízíme náradí, ještě mi sděluje,
že dokud žije, chce toho využít.

Bylo mu padesát:
umřít může kdykoli.

„Tady to vypadá jako před válkou,“ upozorňuje mě
Květák, opálený z desetidenní dovolené v Chorvat-

sku. „Všichni se připravují, každý se chce bránit, jenže nikdo neví jak.“

Těkám očima mezi sklenicí multivitaminu, ze které upijí, a nákupní taškou, nacpanou konzervami s rajčatovým protlakem, a dávám prostor jeho postřehům.

Květák je vyléčený alkoholik se splacenými dluhy. V přepravní firmě si vydělá tak akorát, aby po sezóně vyrazil s rodinou k moři, do apartmánu, který rezervoval s půlročním předstihem. Tloustne a jeho život je v mnoha ohledech nezajímavý. Přesto má vyostřené názory – věří ve spiknutí horních deseti tisíc, myslí si, že napětí uvnitř společnosti může kdykoli přerůst v otevřený konflikt.

Jsem opatrnější. Se svým okolím jsem uzavřel dočasné příměří. Šetřím síly na nový úsek života, a přitom se doma schovávám jako v zákopu. Politická krize mě mívá. Když začala, přespával jsem ve stanu a odstraňoval plíseň z podlahy. Ale vysílené tělo mé malé vlasti se přede mnou odhaluje i tak. Vím například, že od ledna vzroste životní minimum a že paní Jana předčasně opustila Výměnu manželek. Při natáčení posledního dílu se zhroutila a musí podstoupit operaci. Podle tv Prásk jde na potrat. Západočeská policie vyklízí množírnu činčil. Hlodavci žili v nevyhovujících podmínkách – v areálu se našly zdechliny, zvířata byla podvyživená. Veřejnost se skládá na krmiwo, hledají se zájemci o další chov.

Odpovídám, že kdyby došlo k otevřenému konfliktu, byl by to střet na okupovaném území.

Sedíme v pivním baru Pohoda, je šest hodin. Místo u výčepu obsazuje stálá zákaznice, prodavačka z butiků s levnou módou, s vlasy staženými vysoko na temeni, gelovými nehty a mohutnou postavou,

na které vyrostlo břicho. Je tu pokaždé. Před sebou má zapalovač a klíče s přívěškem – velkou chlupatou koulí.

Pod televizí si tiše povídají dva Rusové. Nad nimi běží Hitlerovi muži, dokumentární seriál o životě ve třetí říši. „I nejpřízemnější prasečinky měly u Němců zelenou, pokud v nich figurovali Poláci,“ tvrdí britský historik.

„Jasně,“ ožívá Květák a přikyvuje. „Jenže podle nich jsme Poláci všichni.“

Domů se vracím metrem. Před vestibulem podzemní dráhy naproti KFC dřepí žebračka s několika psy. Kolem se válí kosti z kuřete. O pár metrů dál má stanoviště Eurohotdog a za ním, u vchodu do nákupního centra, nadšeně poskakuje charismatik s mikrofonem zapojeným do malého komba. Křičí: „Pozval jsem boha do svého života! Pak se začaly dít zvláštní věci!“

Připadám si jako předčasně propuštěný vězeň, plný upachtěné naděje. Všechno, co mám na sobě, bych nejradši vyhodil. Měl bych si koupit nové oblečení, otrhat z něho visačky a rovnou se do něho převléknout – v kabině veřejných toalet v suterénu obchodního centra.

Toužím být čistý a stabilizovaný jako další z mnoha pracovníků neurčitě věku, které cestou z kanceláří zahraničních firem obcházejí řetězce s konfekcí a barevnými brčky srkají ovocnou tříšť.

Jsem nadržžený jako prase.

Otéká mi noha.

Procházím městem na metro Flora

kolem kosmetiky Sephora
a mluvím o sobě.

Mluvím o velké pohodě
ochraptělým hlasem,
mluvím o velkém propadu, který jsem zažil
sám na sobě.

Chtěl bych si zapíchat, ale teď to nejde.
Nevadí,
koupím si kebab a sjedu do metra.

Řídím se dvěma pravidly:
člověk se nesmí zhroutit nebo zadlužit.
Jinak je to pohoda.

Ode dne, kdy jsem opustil rodinu, uplynulo několik týdnů. Je ráno. Má třicetiletá žena leží zachumlaná v přikrývce jako malé dítě nebo zvíře v teráriu. Její teplé spící tělo obklopuje těžký oblak únavy a šíří se po celém bytě.

Potichu opouštím rozkládací postel v rohu místnosti, skládám do batohu prázdné lahve a odcházím na nákup. Tentokrát nemírím do Žabky ani k Vietnamecům. Projdu parkem, minu veřejný pisoár a svezu se tramvají na konečnou. O sto metrů dál, v mělké, ale rozlehlé prohlubni lemované křovím, stojí impozantní stavba. Je to supermarket Kaufland.

Vede k němu nový chodník – můstek pro pěší se napojuje přímo na střešní parkoviště. Zábradlí je z nerezové oceli. Dřív byl terén mezi zastávkou a obchodem rozkopaný a pokrytý odpadky. Teď je svah za-

rovnaný a připravený pro trávník. Bezdomevci s taškami napěchovanými papírem jsou tu pořád. Shlukují se kolem jediné lavičky, která tu zůstala.

K parkovišti z boku přiléhá prosklená hala s jezdicími schody. Dopoledne je úplně zalitá sluncem. Když sjíždím po eskalátoru k nákupním vozíkům a automatu na výkup lahví, najednou pocítím plné, sobecké štěstí.

Jsem sám. Zvolna procházím mezi regály a jako obvykle vybírám jen levné věci. Ale dělám to hodně pomalu. Občas něco vrátím zpátky, když si to rozmyslím nebo najdu levnější náhražku. Spolu s několika důchodci tvořím nevýnosnou skupinu váhavých zákazníků. Po chvíli ukradnu francouzský sýr. Není velký, vejde se do kapsy: je to snazší, než se zdá. Potom pokračuju v nákupu.

Nevypadám jako zloděj, dokonce ani nepůsobím jako někdo, kdo má rád mléčné výrobky. Rozhodně bych si nikdy nekoupil sýr, co stojí stejně jako tři eidamy.

Tak utrácím, ale beze ztrát. Už je to dlouho, co jsem se to naučil. To jsem ještě nakupoval s dětmi. Vykláněly se z kočárku a rozčileně komíhaly rukama – ve velkém obchodě se jim nelíbilo. Pokaždé jsem jim dal kus rohlíku, aby neřvaly. Mluvím o období, kdy státní příspěvky klesly na minimum, a moje příjmy taky. Ale mladý člověk se rychle učí. Když jsem se vracel domů, byli mí potomci obloženi sklenicemi jablečné přesnídávky a pod nohama měli krabice trvanlivého mléka. Mezi fusaky a stěny kočáru jsem zastrkal špagety, plátkový salám, kuřecí párky, vlhčené ubrousky a další placaté věci. Proč ne? Je mi třicet jedna a jsem odhodlaný otec dvou ročních dětí. Zatímco moje partnerka natáčí film o laktační

psychóze, starám se o zásoby potravin. U pokladny platím jenom za jednorázové pleny, maso, cigarety a pečivo.

Není to hezká vzpomínka? Zaměstnanci ostrahy považovali vnitřek kočárku za nedotknutelný. Byli to dva obyčejní Češi, kteří měli za úkol vyhazovat bezdomovce.

V té době jsme jedli hodně masa
a jí se zpožďovaly měsíčky.
Když jsme se hádali, snažil jsem se nekřičet.
Nešlo to.

Uběhlo pár let.
Snažil jsem se nerozbíjet věci okolo
a vyhnout se násilí.
Někdy jsem seděl v garáži
a povídal si sám se sebou.

Nakonec jsem nasednul do auta
a odjel pryč.
Ostatní se odstěhovali
o měsíc později.

Zázemí se otevřelo dalším manévřům.

Jedu za město pro auto – byt jsem pronajal, ale garáž mi zůstala. Sedím v horním patře klimatizovaného příměstského vlaku a listuju bezplatným deníkem, který tu zbyl po ranní várce cestujících. Mezi inzercí

a velkými obrázky je několik stručných článků. Jeden má titulek ARMÁDA CVIČÍ NA BALTU.

Vojáci z protiletadlového pluku odjíždějí do Polska. Na podvalníky naložili raketové komplety 2K12 KUB, kterým se mezi vojáky přezdívá Tři prsty smrti, zakryli je maskovací sítí a vyrazili k baltskému pobřeží. Je tam raketová střelnice – nebe nad mořem slouží jako koridor. „Ostrá střelba je vyvrcholením naší práce. Nic většího už se zažít nedá,“ prohlašuje velící poručík. „U nás bohužel není dost prostoru. Jezdíme do Polska, protože to tam známe a jinde je to dražší.“

Vlak zatím vyjíždí z města. Za protihlukovými stěnami se postupně vynořuje fotbalový stadion, obchodní centrum, benzínová stanice s mycí linkou, autobazar, ubytovna, dálniční okruh, potom oblast křovin se stany a přístřešky bezdomovců, šterková plocha s odstavenými návěsy, pole, skladištní haly, pak řídká satelitní zástavba a další pole a haly. I nejbližší okolí by se dalo využít jako cvičiště pro pokusnou střelbu.

Při jízdě poslouchám výkřiky hyperaktivního dítěte o pár sedadel dál. Na klíně má papírový kyblík s jídlem a překotně se snaží vyjmenovat všechno, co venku vidí. Nejde to. Chvilí je zticha. Potom zaječí: „Mami, teď jsem spolknul celou nugetku najednou!“

O půl hodiny později už jsem v garáži pod svým někdejší domovem. Shora se ozývají kroky nových nájemníků. Chvilí tam jen tak stojím a těším se pohledem na zlatou ojetinu. Ježdění autem a vůbec přesuny z jednoho místa na druhé považuju za lepší část svého života. Jsou to základní způsoby snění, pokusy dokazující nemožnost návratu.

Vybírám schránku, nerozhodně zvedám několik popadaných jablek a zdravím se s majitelem pneu-

servisu, jehož teritorium se za mé nepřítomnosti zase rozšířilo.

Nakonec se posadím na hromadu novin v kumbálu za garáží a dívám se ke stropu.

Přímo nade mnou je kuchyně, za ní pokoj a pak ložnice. Podlahy ze světlých prken. Když byla zima a topilo se, tam, o dva metry výš, kolem kamen poskakovali moji nazí, vykoupaní synové. Drhnul jsem je osuškou a zvedal nad hlavu, až začali pištět. Někdy si lehli na postel a chtěli, abych je zaroloval do peřiny. Prvních pár vteřin se jim líbilo, že se nemůžou hýbat, potom dostali strach. V tu chvíli jsem je vybalil. Zatímco poskakovali po bytě, jejich máma je natírala avirilem, aby neměli suchou kůži na loktech. Byla to péče, kterou jsem nikdy nepochopil. Napjatě jsem sledoval, jestli dětský olej nezamastí podlahu, a sbíral ze země mokré ručníky. Reflektory projíždějících vozů zatím ozařovaly zadní stěnu zhasnuté ložnice a taky trávník před domem. Nejradši bych byl sám, anebo někde jinde.

Na nic z toho jsem nezapomněl. Žili jsme tu tři roky, které se zpětně zdají lepší, než byly. Přesun na venkov splnil svůj účel: dočasně nás oddělil od zbytku světa a také od druhého muže mé ženy. Podobně se vybírá místo pro sanatorium, pevnost nebo sklad munice.

Čeští vojáci zkoušejí na Baltu
protiletadlové rakety.

Říkají jim Tři prsty smrti.

Jejich dosahu se vyrovná snad jenom
naše nechuť k Polákům.

Polští piloti stíhaček Su-28
jako pokusné cíle
vypouštějí nad moře dvoumetrové makety
řízených střel s nápisem Smrt Česku.

Nadšeně souhlasím s Poláky.
Nadšeně si představuju, jak to šhubne,
když rakety vystřelí,
a jaké to je,
když zasáhnou cíl.

Když maketa vzplane
na bledém podzimním nebi,
v tichu nad mořem,
je to nepopsatelný pocit.

Začal podzim. Menšinová vláda – „naším programem je národní jednotka“ – po třech měsících vyjednávání získala těsnou důvěru. Protesty ochabují. V televizi říkají, že končí grilovací sezóna. Po víkendu se ochladí.

Kupujeme mnichovské klobásy a vyrážíme na chatu po prarodičích mé nové ženy. Protože se nevyužívá, není problém si ji vypůjčit. Z města se dostáváme po výpadovce kolem dlouhé řady skleníků. Je to jako sen. Má něžná přítelkyně s fleky na obličejích mi prsty přejíždí po stehnu. Sedíme v autě a posloucháme rádio. A zatímco jedeme, v šikmém říjnovém slunci se z okolních stromů pomalu snáší nažloutlé listy.

Polední přehled událostí otevírá nová informace: kanalizaci v hlavním městě ucpala tuková hrouda ze

zbytků oleje na smažení a jiné nerozložené mastnoty. Jedná se o největší tukovec, jaký se u nás objevil. Jeho likvidace potrvá několik dní.

Představa obřího tukovce v nás vzbuzuje veselí. Smějeme se – jsme přece šťastní. Okolí teď sestává z borových lesíků, vodních nádrží a chatových osad. Jedna plynule navazuje na druhou a moje zpomalená láska najednou neví, kde odbočit. Naposledy tu byla jako dítě na prázdninách. Teď napjatě sleduje krajinu a usilovně se soustředí na cestu – jako holčička na vystřihovánky.

Namátkou projíždíme šterkové silničky obklopené z obou stran pletivem a živými ploty. Každých dvě stě metrů stojí kontejner, ze zahrad se kouří, z dálky k nám doléhá jednotvárný zvuk sekačky. Konečně jsme na místě. Stojíme po pás v trávě mezi šlahouny ostružin před neudržovanou stavbou s opršelymi dveřmi. Když je odemkneme, ocitáme se ve skladišti – v rodině se během posledních let umíralo a věci se svázely sem. Při pohledu na dýhovaný peřinák se mimoděk ocitám v kulisách svého dětství.

Přes stoh ložního prádla a dámské boty napěchované v pytlí na stavební odpad se dostáváme ke strmým dřevěným schůdkům, po nichž stoupáme do podkroví. Světlovláska přemáhá pláč.

Nahoře je jediné volné místo – matrace pod oknem. Větráme a rozhlížíme se kolem. Vedlejší zahrada je hezky upravená. Někdo vymetá listí z vypuštěného bazénu, další lidé sedí v umělohmotných kreslíkách a grilují. Na záhonu leží dýně.

Do místnosti proudí svěží vzduch. Procházíme knížky vyrovnané u stěny. Jsou to hlavně příručky: Pečujeme o dítě, Život ve dvou, Nepřítel v tvé hlavě, Soběstačnost v přírodě. Vespod několik čísel Fon-

tány z půlky devadesátých let – podvazkové pásy ze syntetické krajky, tužidlo ve vlasech. Manuály k domácím spotřebičům. Při svlékání zavádím o tašku s obvazy a ta se vysype. Počáteční vzrušení ochabuje a musíme ho znovu vyvolávat. Milující žena mi svým teplým růžovým jazykem olizuje bradavky a já si to dělám rukou. Molitan je zpuchřelý a drolí se. Je to tu jako šukat v domově důchodců.

Neuděláme se.

A přesto jeden druhého považujeme za střed světa.

Večer trávíme s pivem a klobáskami na hromadě tvárnice před chatou. Od země vzlíná studené vlhko. Mám shrnuté kalhoty, vytahuju si klíště. Ona se dívá do kopriv prorůstajících kostrou kanape: „Dřív se tady dalo aspoň spát. Teď tu nejde dělat nic.“

Ptám se jí, proč se chata neprodá, když sem stejně nikdo nejezdí. Dozvídám se zajímavou věc: příbuzný, který ji zdědil, plánuje na jejím místě zbudovat podzemní kryt.

Ještě je světlo,
ale kouř se drží nízko nad zemí
a trávník tmavne.
Na mramorové desce se pečou plátky masa.

Náš hlad je pravidelný
a pokaždé přináší stejné přísliby.

Děti si hrají se slizem,
který jim rodiče vyrobili z gelu na praní
a lepidla.

Dospělí si povídají, smějí se,
ale nakonec jeden po druhém odjíždějí pryč.

Děti sedí na zadních sedadlech
a jsou ospalé.
Než dojedou domů, bude noc.

Budím se pozdě. Nemusím sice vstávat, ale už jsem si odpočinul. Vstávám jen tak, nemám co dělat. Jedna volná chvíle navazuje na další a pomalu se sčítají jako vklady v peněžním ústavu. Sedím na kraji postele a pozoruju svůj velký souměrný úd. Když ho obrátím, sahá mi do půli břicha. U jeho kořene ulpěl kroužek bílé želatiny. To je pozůstatek po milování se ženou, jejíž něha mě zaplavuje.

Napadá mě, kde asi je. Možná šla na nákup. Nebo na pracovní pohovor? Pak to nechám být. Vyhlédnu z okna na prázdnou ulici, napiju se, pustím rádio a vydá se do koupelny. Na předloktí mám pohmožděninu, hlavu plnou neurčitých představ.

Sprecha mě příjemně prohřívá, a tak se koupu, dokud nedojde teplá voda. Bytem se zatím rozléhájí zprávy: politická situace se znovu vyostřila. Předseda vlády podle posledních informací využil svého syna z prvního manželství k majetkovým transakcím a od té doby ho drží na neznámém místě. Očekávají se nové protesty, policie se obává výtržností. „Další vývoj,“ uzavírá zpravodajskou relaci trochu nedbale moderátor kulturní stanice, „zůstává nejasný.“

O něco později jdu s odpadky k popelnicím a cestou zpátky potkám souseda. Je to ten, kterého občas slyším souložit. Teď ale stojí přede dveřmi svého bytu

a vypadá to, že na mě čeká. Je o něco mladší než já – je ještě mladý. Zavalitý, možná silný, v tmavozeleném termoprádle. Má oblou, měkkou tvář, ale urputný výraz. Chvilí si mě prohlíží a pak se ptá, jestli jsem slyšel zprávy. Samozřejmě to ví – zeď je tenká.

Odpovídám mu.

Pár vteřin mě zamyšleně pozoruje a potom prohlásí: „Sice se neznáme, ale jsme sousedí. Víme, kde se najít.“

Podá mi kus papíru a vrací se k sobě. Jeho mise pro dnešek skončila.

Na nakopírovaném letáku je primitivní fotokoláž spojující dohromady vojenský džíp, postavu se samopalem, zalesněnou krajinu a atomový hřib. Na horizontu se tyčí velká písmena slova ROZPAD. Pod tím je napsáno: „KRIZE SE BLÍŽÍ! NASTAT MŮŽE COKOLIV! LEPŠÍ JE PŘIPRAVIT SE NA VŠECHNO NEŽ SE NEPŘIPRAVIT VŮBEC! NAUČTE SE PŘEŽÍT SAMI!“

Stojím před lednicí, pořád ještě s odpadkovým košem v ruce, a připadám si jako přistižené dítě. Papír zastrčím pod hromádku reklam, které jsem vytáhl ze schránky.

Sleduju vývoj událostí. Svědci změnili výpověď, premiérův syn nekomunikuje, je schizofrenní. Jeho prázdninová fotografie s králíčkem na ramenou obletěla české domácnosti. Tohle je divné, lidem se to nelíbí.

Ale podivných událostí je víc. Policie pátrá po odesílatelích „prasečí ruky“. Úřadu vlády byl doručen balík s kusy syrového vepřového masa sešitého tak, aby vypadalo jako lidská končetina. Chystají se demonstrace. Někteří známí herci vystoupí spolu

s osobnostmi české populární hudby na protivládním Koncertu pro budoucnost.

Chvilí váhám. Potom vytáhnu leták, otevřu počítač, a zatímco pomalu startuje, mažu si rohlík plnotučnou hořčicí. U jídla se připojuju na otevřené diskuzní fórum a pročítám si příspěvky věnované přípravám na krizi.

Dozvídám se, co dělat v případě občanských nepokojů, jak přežít chemický útok a jaké nože jsou nejlepší pro boj zblízka. Kolik stojí stavba krytu se vzduchovým filtrem? Které potraviny vydrží v teple? Dají se jíst mouchy? Svět se může rozpadnout mnoha způsoby a každý z nich vyvolává spoustu otázek. Skupina místních obyvatel na ně hledá odpovědi. Někteří se znají, ale všichni používají krycí jména – k převratu a následnému kolapsu může dojít kdykoli...

„Co kdyby to začalo teď?“ ptá se Agent. „Co uděláte jako první?“ Starbucks odpovídá: „Naložím agregát a vyrazím na chatu. Normálně to zabere hodinu jízdy. Přinejhorším počítám s desetinásobkem.“ Přidává se Partyzán: „Nejdřív dobiju zásobníky. Teď jsou naplněné jenom částečně, aby se neunavovala pružina. Potom odstráním osobní údaje a ztratím se v okolí.“ Slovan: „Hlavní je mít benzín a peníze v hotovosti. Sleduju zprávy a prozatím jsem v klidu.“ Lucky Strike: „Buď se zabarikáduju ve sklepě, nebo se vypravím do jedné ze záložních lokalit mimo okupované území. Otázka je, co se zbytkem rodiny.“

Jak se postupně ukazuje, jednotlivé plány se od sebe příliš neliší, nikdy však nejsou úplně stejné. Všichni chtějí utéct nebo se opevnit, ale každý se hodlá zařídit trochu jinak než ostatní. Nikdo nepředpokládá, že by mohla přežít většina, ale také nikdo nevěří, že uspějí výjimky.

Mlok: „Záleží na situaci. Jestli bude v okolí supermarket, naberu si tam jídlo na další měsíc. Trvá to pár minut a je to jednodušší než sbírat bobule. Pak se schovám – asi víte kam, ale psát to sem nebudu.“ Burger: „Moje slabina je poloha ve městě. To je dlouhodobě neudržitelná pozice. Naštěstí mám plnou nádrž a parkuju hned před domem.“

Napadá mě, jestli Burger není můj soused. Ale těžko říct, kdo je kdo. Z chodby se rozléhá klapání podpatků a já běžím ke dveřím. Mám pocit, že bych se měl víc snažit.

Má žena nemůže najít tužky na oči
ani léky.
Vůbec netuší, kde jsou.
Prostě zmizely.

To je záhada,
říká mi
a já to po ní opakuju.
Kde jen můžou být – nezůstaly v kabelce?
Ne, tam už se dívala.
A co v té černé kožené tašce,
kterou si brala, když jsme byli naposledy pryč?

Bere tašku a zvědavě ji prohlíží.
Jsou tady!
Rád bych věděl, jak něco najdeš, až umřu,
říkám důležitě.

Má žena, začínající umělkyně s omezenou pracovní schopností, se nechala zaměstnat v soukromé galerii. Zrovna má ranní směnu. Pomáhám jí s úklidem konferenční místnosti, kde se konala přednáška o globálních algoritmech v umění, spojená s performancí skupiny Belgičanek.

Odnášíme skládací židle, sbíráme kelímky od džusu, namáčíme mopy v saponátu a vytíráme. V misce na stolku zbyly sušenky. Ochutnám. V lednici někdo nechal energy drink. Dám si ho. Potom zjišťujeme podivnou věc: koš je plný obložených baget. Jsou rozbalené, ale žádná není nakousnutá. Zvláštní. Vybírám jednu po druhé. Nemůžu tomu uvěřit, už je jich celá taška.

Když je uklizeno, přichází produkční. Záhada se vysvětluje. Protože hostující umělci odmítají bílé pečivo a výrobky živočišného původu, zbylo z jejich obcerstvení všechno kromě tofu a salátových listů.

Před odchodem se na chvíli posadím do kožené pohovky a listuju v kulturní revui, kam jsem dřív psal. Nedělám to ani tak ze zájmu, spíš proto, abych se necítil jako nádeník. Články jsou takové, jak si je pamatuju: chytré a dlouhé, namířené proti nerovnosti a konzumu.

Se smíšenými pocity vracím časopis zpátky na stůl. Zvednu hlavu – nikdo si mě nevšímá.

Cestou domů se zastavujeme v Albertu. Když zahlédneme ostrahu v černé kombinéze, radši se rozdělíme. Má spoléčnice počká s taškou baget před pokladnami, aby nedošlo k potížím. Já zamířím k červeným tabulkám se zářivě žlutým nápisem AKCE a o něco

menší výzvou POMOZTE NÁM NEPLÝTVAT. Beru kuřecí stehna. Dneska u nás obědvají moje děti – chci se jim zavděčit a ušetřit v jednom.

Maso na tácku překrývá průhledná plastová blána, v jejímž záhybu ulpěla krev. Je to levné, jenom třicet devět korun za kilo, a tak se epeme kuřecím masem, které vyrábějí firmy Vodňanská drůbež a Animalco. Obě patří předsedovi vlády, ale nejedná se o žádný promyšlený tah. Je to jen projev převahy. A ti, kteří se ocitli v podřadné pozici, se zase snaží co nejlíp zužitkovat své nevýhodné postavení: nakupovat ve slevách. Skutečnost prochází našimi těly jako každodenní strava.

Po obědě, který byl domácí napodobeninou KFC, kluci obsazují televizi a hned přepínají kanály. Na Děčku běží Daleká cesta za domovem a já v důvěrném prostředí rozkládací postele vzpomínám na svoje dětství.

V šesti letech jsem měl taky nejradši kuře a hranolky s kečupem nebo tatarskou omáčkou. Na televizi jsem chodil k prarodičům – doufal jsem, že se bude střílet nebo že uvidím animovanou pohádku. Byl jsem o něco pomalejší než ostatní. Vlastně jsem občas vůbec nevěděl, co dělám. Někdy jsem se celý den tahal za výstřih, až jsem ho měl vytaháný skoro na břicho. Když mi bylo osm nebo devět, zdálo se mi, že mě ostatní nemají rádi. Jednou přišla návštěva s malým chlapečkem. Vybavuju si sám sebe, jak ho pozoruju schovaný za dveřmi a jak ho nenávidím. Když se na mě usměje, zmlátím ho. Je mi deset nebo jedenáct. V Česku začíná kapitalismus a já mám tělo plné hormonů. Kroutím se v koupelně před zrcadlem a představuju si, že jsem striptérka a svlékám se na jevišti v erotickém televizním pořadu. Je mi třináct.

Když se vzruším, z pohlaví mi létá bílá hmota. Je mi čtrnáct a mám kamarádku s psychickými problémy. Jakmile jí zemře otec, který ji v dětství zneužíval, rozjedou se naplno.

Pokusí se o jemnou, dívčí sebevraždu, která nemohla vyjít. Vidí ve mně svého zachránce. Nejdřív mi kouří péro. Trvá to přes rok. Najednou je v jiném stavu. Zvláštní, dovnitř jsem nestříkal. Chová se divně a já nevím, co se děje. Konečně se začíná léčit. Chci být sám – hlavně chci odpočívat.

Je mi sedmnáct. Svět vnímám s odstupem, zajímá mě literatura. Je mi osmnáct, jsem dospělý, konec dětství. Stojím na prahu rozvleklého mládí, ale cítím se jako duchodec. Na podrobnosti teď není čas, musím vzít děti na chvíli ven. Nechci, aby se jejich máma dozvěděla, že se celé odpoledne dívaly na televizi.

To nejhorší už máme za sebou,
řikají ve zprávách.

Strany se dohodly na zachování
volebního trojbloku,
situace se pomalu uklidňuje.

Nejvíce novinek se dnes objevilo v kategoriích
zralé ženy, velká prsa, blondýny.
Světlá je příslib něhy.

Video týdne má název
Píchání je lepší než pizza
a na jeho začátku
vidíme poslíčka rozvážkové služby,
jak jednou rukou

řídí malou škodovku s nápisem
České hotovky.

Je 28. října
a je vojenská přehlídka.
Dav lidí v dešti poslouchá proslvy.
Kolem chodníku se sunou obrněné transportéry
a pásová vozidla,
tribunu lemují zelené toitoiky.

Je mi blbě po věřejšku.
Slabě mrholí a ulice se leskne jako ve filmu
natočeném podle skutečných událostí.

Obcházím mobilní zábrany,
muže v maskáčích a mámy s dětskými kočárky.
Připadám si jako válečný zajatec
nebo uprchlík.

Doma spolknou ibalgin
a ochable poslouchám, jak venku prší.

Dnešní počasí: zataženo, postupně déšť, denní teploty mezi jedním a čtyřmi stupni nad nulou, silný vítr, stejně jako včera. Prudce se ochladilo.

Jak se dočítám v Novinkách z regionu, lidé bez domova zůstávají na ulici i po příchodu studené fronty. Obyvatelé hlavního města během víkendu našli několik mrtvol. První z nich objevila dvojice maminek na hřišti v parku před hlavním nádražím, kam se vy-

pravily s dětmi. Hřiště bylo dočasně uzavřeno, v oblasti hlídkuje domobrana. Neznámý muž bez známek života zůstal ležet v ulici Generála Šišky poblíž kontejnerů na tříděný odpad. Zatím není jasné, jestli byl důvodem kolapsu pokles teploty, nebo selhání opotřebeného organismu. Jiný bezdomovec přespával v opuštěné stavební buňce. Na jeho tělesné pozůstatky náhodou narazil další člověk bez domova. Starší ženy v pokročilém stupni rozkladu si všimli kolemjdoucí v neděli odpoledne. Tělo bylo ukryto v houštině poblíž Kauflandu a objevilo se, když z keře opadalo listí. Vedení obchodu místo zakrylo plachtou.

Trvalý problém ovšem představují živí bezdomovci, hlavně ti, co se před zimou schovávají v prostředcích veřejné dopravy a svým zápachem znepříjemňují jízdu ostatním.

Jeden z nich, zoufalec s IKEA taškou plnou hadrů a reklamních letáků, se mnou jede autobusem. Je mezi sedadly tak skrčený, že skoro není vidět, ale nakyslý smrad ho prozrazuje. Nohy si zapřel o přední sedačku, tašku nacpal pod sebe a svráštělou, senilní hlavu schoval mezi kolena.

Je večer, setmělo se a okna se zrcadlí, takže přes vrstvu deformovaných odrazů přestalo být vidět ven. Z černé oblohy dál padá déšť, ale mokré ulice zmizely. Zato je slyšet, jak šplouchance vody zprudka naráží o podvozek, když vjíždíme do kaluží. Trochu mě to uspává. Pak se ale rozbliká modré světlo a stávám se svědkem policejního zásahu.

Odchyt smradocha je překvapivě snadný – je to jednodušší než sebrat z trávníku hlemýžď. Hlídka čekala u zastávky. Protože jsme uvnitř osvětleného vozu vidět jako ve výloze, spáče v předklonu snadno rozezná. Na zkrhlé individuum v oblečení vycpaném

papírem stačí jediný pracovník. Je vybaven ochrannými rukavicemi a podvyživeného člověka s tikem v obličeji vynáší ven jako dítě. Oba jsou při tom úplně potichu. Druhý příslušník speciální jednotky odklízí starcovu nákupní tašku.

My ostatní se na ně mlčky díváme a potom jedeme dál. Rozvířený zápach moči a shnilého masa, který jen tak nevyvětrá, tu s námi zůstává jako pomsta nebo výčitka.

Zatímco odepsaný muž, jehož život je už pomalu u konce, míří v nákladním prostoru policejní dodávky někam za město, odkud se bude těžko dostávat zpátky, vystupuju u železničního překladiště a jdu přes park s pomníkem sovětského vojáka do jedné z bočních ulic. V bývalé mateřské školce tam vzniklo komunitní centrum, kde bydlí několik mých a Květákových známých.

Je začátek listopadu, ale ještě se netopí. Hned vedle baru je ve zdi velká díra zakrytá kobercem a pod ní několik palet. Slouží to jako východ na rozbahněnou zahradu, kam se chodí na záchod a odkud teď táhne studený průvan. Pokládám před sebe cigarety a poslouchám monotónní taneční hudbu z let, kdy jsem dospíval. Tak jako na spoustě podobných míst i tady se čas zastavil na přelomu tisíciletí.

Prostorem se plouží pár apatických psů s cvočky na obojeích. Milácci všech. Jinou část stálého osazenstva tvoří dvě pohublé ženy s účesy dotazenými do nejmenších detailů. O práci s barvou na vlasy zřejmě vědí všechno. Jednu znám, nebo spíš vím, jak se jmenuje. Druhá si kromě nosu a obočí nechala propich-

nout také tváře. Připadá mi to jako skvělý nápad. Zatímco po městě umrzají lidé, ona má na sobě svítivě růžové plavky a přes ně tričko s hlubokým výstřihem na prsou i na zádech.

Zřejmě jsem jediný, komu je tu zima. Dvojice pamětnic v zářivých legínách působí dojmem, že po všech úpravách, které na sobě provedly, už nic nepříjemného necítí. Se svou rolí splynuly natolik, že ze tří metrů vypadají posledních deset let úplně stejně. I to je způsob, jak vést zákopovou válku.

Dřív jsem jejich odolnost přeceňoval. Zdálo se mi, že dobře udělaná maska funguje jako izolace. Motal jsem se kolem v umělém kožichu, s černě nalakovanými nehty, jako jejich nepovedená zvětšenina a viděl v nich dobře udělané, nerozbitné odlitky. Trvalo nějakou dobu, než mi došlo, že převaha temnoty byla na mé straně. Jsem starší, mám větší cit pro celek.

Než dokouřím, objeví se Pinda a zve mě do jedné z obydlených místností v prvním patře.

I tady je chladno. Na zdi nad vytrženým umyvadlem je velkými písmeny nastříkáno PIJU MOËT. Povídáme si o Květákoví a jeho pobytech v Chorvatsku. Nikdo nechápe, proč tam jezdí. Feták Pinda, který při protestech v roce 2000 rozbil výlohu McDonaldu a teď je jako obvykle navlečený ve dvou bundách přes sebe, mluví o svých plánech: ještě pár let bude prodávat drogy – „jenom klukům, co je dobře znám“ – a potom si za městem pronajme pozemek ve svahu a přestěhuje si tam maringotku. Tvrdí, že chce chovat ovce a vyrábět sýr. Taková milá představa. Mluvíme dál. Jsem unavený a mrznou mi nohy.

Pinda mi podává zrcátko s ketaminem.

Konečně jsem venku. Ledový vítr rozfoukává kapky deště. Po několika metrech se zastavuju nad vel-

kou kaluží poblíž rudoarmějce – voda je olejovitá, ale ještě nezamrzla. Vyzvracím se a najednou jsem doma. Má bledá přítelkyně poslouchá noční vysílání kulturní stanice, kde pracuje moje předchozí žena, a do přitmi vyfukuje mraěna dýmu. Sotva se objevím, vyskočí a jde mě přivítat. Zajímá ji, kde jsem byl. Místnost osvětluje jenom pár čajových svíček. Vypadá to tu jako v solné jeskyni. Rozhlasová hra je určená pro pozdní hodiny a vyznačuje se realistickou, dokonale zvládnutou formou. Pojednává o dvojitém milostném trojúhelníku, jehož důsledkem je nevyhnutelná řada osobních tragédií.

Naslouchám pečlivě inscenovanému neštěstí a skrz kouř se dívám na hladkou plochu podlahy. Vybavuju si fotografii, kterou jsem dávno vyhodil: moje těhotná láska je na ní o pár let mladší a stojí mezi dvěma cizími muži. Je to nekvalitní snímek focený s bleskem a její nahé tělo se na něm leskne jako zmražené.

Ať jdou všichni do prdele,
pomyslel jsem si uprostřed noci,
když mi bylo špatně.
Malé oslabení mě rychle vedlo k samotě,
tak jako vždycky.
Tudy už dávno chodím poslepu.

Vzpomínám na dobu,
kdy jsem po městě sbíral dřevo na topení.
Ať jdou všichni do prdele,
pomyslel jsem si, když jsem potřeboval pomoc,
a nedovedl si o ni říct.

A přesto když se podívám zpátky,
vidím jen řadu mírných zim.

Ať jdou všichni do prdele,
pomyslel jsem si krátce po tom, co jsem se narodil.
Nebo jsem tehdy na nic nemyslel?

Dny běží jeden za druhým, krize trvá, ale kolaps nepřichází. Vracím se k Rozpadu. Poslední příspěvky se týkají otázky, jak přežít ve městě při dlouhodobém výpadku elektřiny. Partyzán upozorňuje na branné cvičení Zimní vítr, organizované Národní domobranou. Burger doporučuje goretex. Klingon souhlasí: „Když se člověk dobře obleče, nepotřebuje topit. Problém je vaření. Nejlepší je jídlo, co se nemusí ohřívat.“

Nové vlákno začíná Jim Beam: „Zajímala by mě jedna věc. Bude po kolapsu pro další přežití výhodnější tradiční rodina, nebo se přesuneme k mnohoženství?“ Reaguje Slovan: „Češi k ženám jen tak někoho nepustí. Peníze ztratí hodnotu a zadarmo nemáš šanci.“ Žabák: „Podle mě budou ženy vyhladovělé a při velké nouzi bude i velká nabídka. Takže jestli si chceš užít, určitě si vybereš.“ Hagen: „Akorát že to nebudou dělat poprvé a nikdy nevíš, co chytneš.“ Lucky Strike: „Zaslechnul jsem doporučení účastníků misí v Afghánistánu, že nejúčinnější ochrana jsou dva kondomy a mezi nimi chilli. Jak se jeden protrhne, začne to pálit a je načase ukončit akci.“

Jdu do kuchyně a vestoje dojídám pochoutkový salát. Tak se chovám, když jsem doma sám. Je zima, ale pořád ještě větráme, a tak se dovnitř dostává hmyz. V květináči na parapetu leží malý nehybný tvor s mě-